

УЗАГАЛЬНЕННЯ ПРОБЛЕМ ВИБОРУ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ І КРИТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ЕКОНОМІКИ

Колодізєв Олег Миколайович,

д.е.н., проф., зав. кафедри банківської справи

*Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця*

e-mail: kolodizev107@ukr.net

Як свідчать сучасні реалії соціально-економічного життя України, інноваційна діяльність не стала реальним пріоритетом економічної політики, пріоритетні орієнтири вищих органів влади постійно знаходилися в сфері вирішення гострих поточних економічних проблем. За результатами аналізу провідних зарубіжних експертів, стан інноваційної діяльності в умовах обраної моделі економічного зростання визначається як кризовий і такий, що не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у розвинутих країнах, а також національним потребам інноваційного розвитку.

Аналіз динаміки і стану економічного розвитку в країні дозволяє зробити висновок, що процеси реформування національної економіки здійснюються за принципами частих змін цілей та завдань, без урахування загальновідомих факторів функціонування економіки і забезпечення науково-технічного розвитку, серед головних яких залишається: ефективна та передбачувана державна підтримка та формування попиту на наукові розробки з боку замовників реального сектора економіки. Це підтверджує факт, що сьогодні йдеться не про доцільність чи можливість створення системи підтримки технологічних змін, а про формування концептуальних основ, критеріїв, інструментів й механізмів економічної політики, яка в рамках існуючих

фінансових, структурних та інституційних обмежень була б спроможною забезпечити зростання інвестицій у технологічні зміни та реалізацію конкурентних переваг національної економіки на основі обраної інноваційної моделі розвитку.

Посилення глобалізаційних тенденцій в структурі відносин світової економіки висуває перед багатьма країнами актуальні проблеми пошуку нових форм і методів адаптації національного та політико-правового середовища до сучасних вимог підтримки міжнародних економічних відносин. Інноваційний шлях розвитку розглядається як важливий фактор підвищення конкурентоспроможності економіки на етапі формування її ефективної національної інноваційної системи. При цьому необхідно враховувати той факт, що реалізація конкурентних переваг України у світовому господарстві можлива тільки за рахунок впровадження системи пріоритетів розвитку науки, технологій, освіти та інтелектуального і соціального захисту людини як носія знань, потенційного впровадження інновацій.

Досягнення поставленої мети стає можливим, насамперед, через формування такого механізму, який передбачає реалізацію заходів, спрямованих на всебічний розвиток людського потенціалу, підтримку науково-технічної діяльності, організацію інформаційного менеджменту, модернізацію реального сектора економіки та орієнтацію його потужностей на нововведення, а також формування в суспільстві інноваційних потреб.

Процеси інвестування в економіку країни суттєво ускладнюються, насамперед, через обмеження доступу до зовнішніх запозичень, уповільнення кредитної активності та зниження довіри до банківської системи, значного звуження показників державного бюджету. За цих умов фінансове забезпечення управління інноваційним розвитком національної економіки має досягатися за рахунок використання як існуючих, так і нетрадиційних джерел його фінансування.

Визначення головного напрямку вирішення проблеми пошуку додаткових джерел для фінансування інноваційного розвитку безпосередньо пов'язане з

розробкою сучасних механізмів державного регулювання інноваційної діяльності.

Недосконала структура національної економіки не відповідає загальним вимогам і тенденціям розвитку світових глобалізаційних процесів, що певним чином стримує вирішення проблем функціонування перспективних і новітніх галузей, поряд із традиційними. Це потребує розроблення такої ефективної моделі розбудови економіки, яка буде відповідати історичним, ментальним і соціальним особливостям вітчизняної економіки.

Кожна окрема країна підходить до вирішення цієї проблеми з урахуванням своїх конкретних політичних і соціальних умов, національних потреб економіки, існуючих виробничих можливостей, накопиченого інноваційного капіталу та наявних ресурсів. Загальний рівень конкурентоспроможності та ефективності економіки з урахуванням певної стадії конкурентного розвитку (стадії конкурентного середовища) визначається конкретною структурою джерел у певний історичний період. Але пріоритет повинен бути надано не підходу щодо розвитку країни на основі факторів виробництва та інвестицій, а – розвитку на основі активізації інноваційної діяльності.

Проблема вибору пріоритетів науково-дослідної підтримки з боку держави окремих галузей промисловості полягає в тому, щоб правильно визначити найбільш важливішими із них, виходячи з конкретизації цілей соціально-економічного розвитку. Тому, на перший план сьогодення висувається проблема визначення пріоритетів і критичних технологій, які вимагають основних зусиль держави.